

Interreg
Polska-Słowacja

UNIA EUROPEJSKA

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

POWIETRZE NIE ZNA GRANIC

VZDUCH NEPOZNÁ HRANÍC

PAKIET ZALECEŃ PROEKOLOGICZNYCH
DLA POGRANICZA POLSKO-SŁOWACKIEGO
BALÍK PROEKOLOGICKÝCH OPATRENÍ
PRE POĽSKO-SLOVENSKÉ POHRANIČIE

Tekst:

Piotr Siergiej – Polski Alarm Smogowy

Tłumaczenie na j. słowacki: Katarzyna Bielik

Zdjęcia:

Fotografie ze stron: 4, 7, 11, 22, 25, 29 pochodzą z archiwum UM w Bielsku-Białej

ISBN: 978-83-940247-0-3

Wyłącznie odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

Publikacja bezpłatna

Text:

Piotr Siergiej – Polská výstraha pred smogom

Preklad do slovenčiny: Katarzyna Bielik

Fotografie:

Zo stránok: 4, 7, 11, 22, 25, 29 pochádza z archívu Lekárskej univerzity Bielsko-Biala

ISBN: 978-83-940247-0-3

Za obsah tejto publikácie nesú výhradnú zodpovednosť jej autori a nemožno ju identifikovať s oficiálnym stanoviskom Európskej únie.

Publikácia je bezplatná

MIKROPROJEKT „POWIERZE NIE ZNA GRANIC”

PAKIET ZALECEŃ PROEKOLOGICZNYCH DLA POGRANICZA POLSKO-SŁOWACKIEGO

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	2
OPRACOWANIE PROGRAMU WALKI ZE SMOGIEM NA TERENIE GMINY	3
POWOŁANIE ZESPOŁU DS. OCHRONY POWIETRZA	4
POWOŁANIE RADY SPOŁECZNEJ DO MONITOROWANIA I OCENY POSTĘPU DZIAŁAŃ ZESPOŁU OCHRONY POWIETRZA	4
ZAPEWNIENIE FINANSOWANIA WYMIANY KOTŁÓW	5
PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY	6
USTANOWIENIE SPECJALNYCH PROGÓW INFORMOWANIA O SMOGU ORAZ POZIOMU ALARMOWEGO	7
URUCHOMIENIE SKUTECZNYCH KANAŁÓW INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW O ZAGROŻENIU	8
TABLICE INFORMACYJNE	10
INFOLINIA ORAZ PUNKT INFORMACYJNY	10
URUCHOMIENIE DODATKOWYCH URZĄDZEŃ (SENSORÓW) POMIAROWYCH	10
WDROŻENIE PROGRAMU EDUKACJI SPOŁECZNEJ	11
STWORZENIE PROCEDURY KONTROLI STRAŻY MIEJSKIEJ W OBIEKTACH NA TERENIE GMINY	12
DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I PREWENCYJNE	13
KRYTERIA FINANSOWE I SPOŁECZNE PRYZNAWANIA POMOCY	14
WSPARCIE NAJUBOŻSZYCH	14
NOWE ZASADY DOFINANSOWANIA WYMIANY KOTŁÓW	15
ZAKAZ INSTALACJI KOTŁÓW W NOWYCH BUDYNKACH W ZASIĘGU SIECI CIEPŁOWNICZEJ I GAZOWEJ	16
PROMOCJA POZYTYWNYCH ZACHOWAŃ	17
APEL GMINY DO WŁADZ	17

Zanieczyszczenie powietrza jest poważnym problemem w Polsce. Według najnowszego raportu Europejskiej Agencji Środowiska opisującego stan powietrza z roku 2015 zanieczyszczenie pyłem PM_{2.5} prowadzi w Polsce do przedwczesnej śmierci ponad 40 tys. ludzi rocznie.

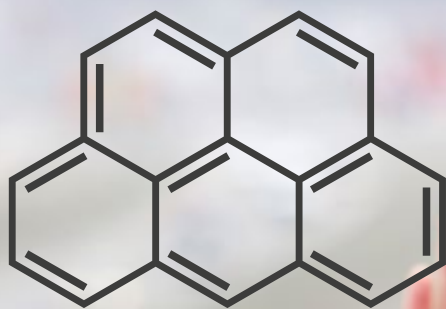
Na 28 państw Unii Europejskiej najwyższe średniodobowe stężenia pyłów PM₁₀ odnotowano w Bułgarii, Polska znalazła się na drugim miejscu. Identyczna sytuacja wystąpiła również dla średniego stężenia PM₁₀ liczonego w okresie trzech lat (2013-2015). Oznacza to, że zanieczyszczenie powietrza w Polsce ma charakter wieloletni i nie ulega znaczącym zmianom.

Nieporównywalne z żadnym z państw Unii Europejskiej jest średnioroczne stężenie rakotwórczego benzo(a)pirenu sięgające 5 ng/m³. Dopuszczalna europejskim prawem norma to 1 ng/m³, ale zalecenia Światowej Organizacji Zdrowia obniżają ten limit do 0.12 ng/m³. Druga na liście Chorwacja osiągnęła poziom ok. 2.5 ng/m³, a trzecia Bułgaria niewiele ponad 1 ng/m³. Polska jest niekwestionowanym liderem w wytwarzaniu benzo(a)pirenu, powstającego podczas spalania paliw stałych w niskich temperaturach, a więc głównie w pozaklasowych kotłach, w które wyposażone jest ok. 2 mln gospodarstw domowych. To właśnie gospodarstwa domowe odpowiedzialne są za ponad połowę pyłowych zanieczyszczeń w Polsce. Bez rozwiązania problemu pozaklasowych kotłów na paliwa stałe, tzw. „kopciuchów” znaczące obniżenie poziomu zanieczyszczenia nie będzie możliwe.

Pewne działania podejmowane są na poziomie ogólnokrajowym: wprowadzenie zakazu produkcji i sprzedaży kotłów na paliwa stałe nie spełniających norm jakości emisji spalin. Również na poziomie województw przyjmowane są uchwały antysmogowe, których zadaniem jest skracanie naturalnego procesu wymiany pozaklasowych kotłów na węgiel i drewno.

Celem niniejszego opracowania jest pokazanie działań na poziomie gmin, które mogą lokalnie przyczynić się do poprawy jakości powietrza, którym oddychają mieszkańcy gminy. Pomimo zanieczyszczeń występujących w aglomeracjach miejskich większość emitujących zanieczyszczenia pozaklasowych kotłów znajduje się na terenach małych gmin i wsi. Bez ich udziału walka za smogiem w Polsce będzie bardzo utrudniona.

W opracowaniu posłużono się Programem walki ze smogiem opracowanym na terenie małopolskiej gminy Skawina. Opracowanie jest propozycją podjęcia działań różnego rodzaju, zależnie od możliwości finansowych i organizacyjnych gminy.

Benzo(a)piren:

Związek chemiczny złożony z węgla i wodoru ($C_{20}H_{12}$). Znajduje się w smołę pogazowej, spalinach samochodowych, gazach koksowniczych i dymie tytoniowym, produkty jego utleniania odznaczają się silnym działaniem rakotwórczym.

OPRACOWANIE PROGRAMU WALKI ZE SMOGIEM NA TERENIE GMINY

CEL PROGRAMU

Celem Programu walki ze smogiem (dalej PWS) jest pilne wdrożenie działań mających na celu wymierną poprawę jakości powietrza na terenie gminy. Należy podjąć działania edukacyjne, informacyjne, profilaktyczne oraz inwestycyjne związane z wymianą pieców i instalacją odnawialnych źródeł energii (OZE).

Drogą do osiągnięcia wyznaczonego celu jest wdrożenie działań profilaktycznych i prewencyjnych oraz, co równie ważne, podniesienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby ochrony powietrza i ograniczenia emisji substancji niebezpiecznych z domowych palenisk i małych przedsiębiorstw. Mieszkańcy powinni również mieć zwiększony dostęp do informacji o zagrożeniach dla zdrowia i życia w wyniku ekspozycji na smog.

Równie istotnym narzędziem do spełnienia celu PWS jest kontynuacja działań związanych z wymianą pieców oraz instalacją odnawialnych źródeł energii w budynkach jednorodzinnych (układy solarne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła). Jednocześnie wskazuje się, że układy solarne i fotowoltaiczne nie stanowią kompleksowego rozwiązania ekologicznego ogrzewania budynków, jako że nie są w stanie zupełnie zastąpić przestarzałego ogrzewania całego budynku, stąd nie stanowią alternatywy przy wymianie pieców.

Podstawowym wskaźnikiem rezultatu będzie osiągnięcie efektu ekologicznego poprzez likwidację nie ekologicznych źródeł ciepła rocznie (włączając tylko źródła służące ogrzewaniu całych domostw) oraz poprawa jakości powietrza, mierzona wskaźnikiem stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, lub PM_{2.5}. Jako wskaźnik można rozważyć np. średnioroczną wartość stężenia pyłów zawieszonych PM₁₀, PM_{2.5}, lub liczbę dni, w których przekroczone zostało stężenie średniodobowe pyłu PM₁₀ (50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Bielsko Biala

POWOŁANIE ZESPOŁU DS. OCHRONY POWIETRZA

Powołanie w Urzędzie Miasta i Gminy (UMiG) Zespołu ds. Ochrony Powietrza zajmującego się koordynowaniem realizacji Programu Walki ze Smogiem. Międzywydziałowy zespół jest niezbędny do prawidłowego wdrożenia PWS oraz koordynowania realizacji poszczególnych działań przez komórki UMiG.

Należy powołać Zespół ds. Ochrony Powietrza w niezmiennym składzie, który odbywać będzie okresowe spotkania (np. raz w miesiącu) z nadzorującym pracę zespołem albo osobą.

POWOŁANIE RADY SPOŁECZNEJ DO MONITOROWANIA I OCENY POSTĘPU DZIAŁAŃ ZESPOŁU OCHRONY POWIETRZA

Rada Społeczna to organ złożony z przedstawicieli lokalnych organizacji społecznych i osób zaangażowanych w działania antysmogowe. Rada powinna liczyć nie więcej niż 7 osób. Proponuje się, by w skład Rady weszli także przedstawiciele Rady Miejskiej.

INFORMUJ O POSTĘPACH

Niezwykle istotne jest sprawozdawanie Radzie Społecznej i mieszkańcom efektów z realizacji Programu - co najmniej raz na trzy miesiące, w tym sprawozdawanie podsumowujące zakończony okres zimowy i sprawozdanie przed rozpoczęciem nowego sezonu.

ZAPEWNIENIE FINANSOWANIA WYMIANY KOTŁÓW

Ustanowienie specjalnej pozycji w budżecie gminy na nadchodzące lata, obejmującej realizację działań „Programu walki ze smogiem w gminie” oraz zadysponowanie na ten cel maksymalnie możliwych nakładów. Szczególnie istotne jest wpisanie tej pozycji nakładów do Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy. Wprowadzenie na terenie, na którym znajduje się gmina Uchwały Antysmogowej powoduje konieczność przyspieszenia realizacji działań związanych z wymianą nieefektywnych źródeł ciepła.

UCHWAŁY ANTYSMOGOWE

W województwie małopolskim Uchwała Antysmogowa weszła w życie 1 lipca 2017 r. natomiast w woj. śląskim 1 września 2017 r. Wymiana kotłów pozaklasowych musi się dokonać do końca 2022 r. - w Małopolsce i do końca 2027 – woj. śląskie, chociaż w tym przypadku data wymiany kotła zależy od jego wieku. Dokładna treść uchwał dostępna jest na stronach Urzędów Marszałkowskich.

Nie wszyscy mieszkańcy gmin są w stanie w pełni samodzielnie wymienić kotły na węgiel i drewno, dlatego dla niektórych niezbędna będzie pomoc gminy. Gmina powinna podjąć radykalne działania naprawcze w obliczu katastrofy ekologicznej, związanej z podwyższoną umieralnością i zapadalnością na choroby wynikające z zanieczyszczenia, dzięki czemu może stać się liderem zmian w dziedzinie ochrony powietrza. Taka postawa zaowocuje nie tylko wymierną poprawą zdrowia i życia mieszkańców, ale także doskonale wypromuje Gminę w dłuższej perspektywie czasowej, zachęcając potencjalnych nowych podatników - mieszkańców i firmy do osiedlania się i tworzenia miejsc pracy. W miejscowościach turystycznych taka strategia pozwoli na utrzymanie lub zwiększenie ruchu turystycznego w okresie grzewczym (późna jesień, zima, wczesna wiosna).

TRANSFER ŚRODKÓW

Niewykorzystane w danym roku środki na wymianę kotłów powinny przechodzić na lata następne, do czasu zakończenia programu walki ze smogiem. Należy podjąć wszelkie działania, aby rozszerzyć możliwość finansowania programu również o środki pochodzące z zewnątrz.

PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY

Prowadzenie kampanii edukacyjnej i informacyjnej w celu podnoszenia świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwości spalania w przydomowych kotłowniach odpadów, mułów, flotokonzentratów, węgla brunatnego oraz węgla kamiennego o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki.

- 1 Edukacja pracowników gminy oraz Straży Miejskiej na temat regulacji prawnych związanych z kontrolą palenisk w domach i na posesjach.
- 2 Informowanie mieszkańców odwiedzających siedzibę gminy poprzez plakaty, obwieszczenia i ekrany wyświetlające komunikaty o poziomie zanieczyszczeń na terenie gminy.
- 3 Wprowadzenie w ramach zajęć szkolnych na terenie gminy lekcji omawiających problemy zanieczyszczenia powietrza, powstawania smogu, jego przyczyn i efektów zdrowotnych.
- 4 Dystrybucja ulotek edukacyjnych dla dzieci i rodziców w szkołach i przedszkolach.
- 5 Współpraca z lokalnymi ośrodkami zdrowia – edukacja poprzez ulotki, tablice informacyjne i ekrany multimedialne w poczekalniach dla pacjentów.
- 6 Współpraca z przedstawicielami lokalnych parafii, księżmi i zakonnikami w celu promowania etycznego i ekologicznego zachowania oraz piętnowanie spalania odpadów.
- 7 Kontrole przeprowadzane przez Straż Miejską lub gminnych pracowników wydziału środowiska dotyczące przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach, głównie odpadów zielonych.
- 8 Informowanie mieszkańców gminy o dostępnych programach pomocy i dofinansowania do wymiany kotłów. Dotarcie z informacją również do osób nie posiadających Internetu i niewychodzących z domu.

POZNAJCIE ANIĘ BOHATERKĘ NASZEGO FILMU

W ramach mikroprojektu „Powietrze nie zna granic” powstał pakiet edukacyjny dla dzieci i młodzieży, można go pobrać bezpłatnie ze strony: www.euroregion-beskidy.pl

USTANOWIENIE SPECJALNYCH PROGÓW INFORMOWANIA O SMOGU ORAZ POZIOMU ALARMOWEGO

Działanie to możliwe jest w gminach, w których znajduje się stacja monitoringu powietrza Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ), lista miejscowości, w których znajdują państwowe stacje pomiaru jakości powietrza dostępna jest na stronach GIOŚ lub WIOŚ. Pomiary stacji automatycznych dostępne są on-line na stronie GIOŚ: www.powietrze.gios.gov.pl

Ponieważ niskokosztowe urządzenia pomiarowe oferowane komercyjnie nie wykonują pomiarów referencyjnych, ich odczyty mogą być wyłącznie traktowane jako orientacyjny wskaźnik stężeń pyłów PM10 lub PM2.5. Nie ma pewności czy niezależny system pomiarowy zakupiony przez gminę do celów informacyjnych może służyć do ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami, chociaż coraz więcej gmin dokonuje zakupu takich niskokosztowych systemów pomiarowych.

Krajowe przepisy wymagają informowania społeczeństwa, gdy średniodobowe stężenie pyłu PM10 przekroczy poziom 200 µg/m³.

Krajowe przepisy wymagają ogłoszenia alarmu, gdy średniodobowe stężenie pyłu PM10 przekroczy poziom 300 µg/m³.

Niestety krajowe progi informowania i alarmowania ustanowiono na bardzo wysokich poziomach co sprawia, że jako narzędzie ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniem są one nieskuteczne. Na przykład w roku 2015 próg alarmowy 300 µg/m³ wystąpił jedynie przez jeden dzień w Pszczynie.

W przypadku gmin, w których występuje ponadnormatywna liczba dni z przekroczeniami jakości powietrza (dopuszczalna prawem liczba dni nie powinna przekraczać 35 w ciągu roku) co skutkuje ponadnormatywną ekspozycją mieszkańców na szkodliwe działanie smogu, należy rozważyć wprowadzenie lokalnych, niższych niż państwowe progów alarmowych.

PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

Województwo mazowieckie:

W przypadku gmin na terenie województwa mazowieckiego, a więc również Warszawy, w Programie Ochrony Powietrza przyjęto 8-godzinną średnią roczną z trzech stacji na terenie województwa, która nie powinna przekraczać dla pyłów PM10 wartości 80 µg/m³. Po przekroczeniu takiego poziomu ogłaszany jest alarm smogowy dla całego województwa.

Województwo małopolskie:

Małopolski Program Ochrony Powietrza wprowadził dla gmin obowiązek podejmowania działań krótko i długoterminowych uzależnionych od osiąganego poziomu zanieczyszczenia powietrza. POP dla Małopolski (str. 65-78)

”

Działania krótkoterminowe należy wdrażać w sytuacjach ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu, a ich celem jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

“

Program Ochrony Powietrza dla Małopolski
Strona 65, punkt 3.2 - Działania krótkoterminowe
http://edziennik.malopolska.uw.gov.pl/WDU_K/2017/811/akt.pdf

Gmina Skawina:

Przykładem wdrożenia działań rekomendowanych przez Program Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego jest Miasto Skawina, które przyjęło następujące poziomy informowania i alarmowe:

w przypadku przekroczenia poziomu stężenia pyłu PM10 w powietrzu powyżej 50µg/m³
kod żółty (poziom informowania)

w przypadku przekroczenia poziomu stężenia pyłu PM10 w powietrzu powyżej 150µg/m³
kod pomarańczowy (poziom informowania wyższy)

w przypadku przekroczenia poziomu stężenia pyłu PM10 w powietrzu powyżej 300µg/m³
kod czerwony (poziom alarmowy)

Gmina Bielsko-Biała:

Miasto Bielsko-Biała należące do województwa śląskiego, gdzie od 1 września 2017 roku funkcjonuje śląska uchwała antysmogowa, realizuje indywidualnie opracowany system informowania społeczności lokalnej o jakości powietrza. Obecnie systemem objęte są placówki oświatowe (żłobki, przedszkola, szkoły) oraz kulturalne (domy kultury i biblioteki), a w przyszłości również ośrodki zdrowia. Polega on na dystrybucji przez pracowników Urzędu Miejskiego drogą e-mailową informacji o jakości powietrza w danym dniu i prognozy na dzień następny, pozyskanej ze Śląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Informowane placówki na specjalnie opracowanej planszy wywieszają odpowiednie symbole (buźki) określające jakość powietrza oraz sposób zachowania w danym dniu.

URUCHOMIENIE SKUTECZNYCH KANAŁÓW INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW O ZAGROŻENIU

Konieczne jest uruchomienie skutecznych kanałów informowania mieszkańców o przekroczeniach dopuszczalnego poziomu stężenia pyłu PM10 w powietrzu (powyżej 50µg/m³) oraz pyłu PM2.5 (po uruchomieniu pomiaru na stacji WIOŚ), jak również o sposobach postępowania w przypadku wystąpienia smogu.

Niska świadomość społeczna w zakresie szkodliwości zanieczyszczeń powietrza jest wynikiem braku informacji o negatywnych skutkach oddziaływania smogu na życie i zdrowie mieszkańców. Jednym z rozwiązań jest instalacja tablic informacyjnych, która pozwoli na uzyskanie informacji o smogu przez mieszkańców, a zwłaszcza osoby nie posiadające dostępu do internetu i rozwiązań mobilnych.

Niskokosztowe tablice manualne pozwolą na rozmieszczenie informacji w wielu punktach miasta i gminy. Ogłaszanie informacji przez megafon, system SMS czy „automatycznego ekodoradcę” pozwoli zbudować świadomość problemu oraz zachęci mieszkańców do wsparcia oraz podejmowania działań antysmogowych.

Dodatkowo należy zachęcać mieszkańców do instalowania na smartfony aplikacji podających aktualny stan powietrza (np. Regionalny System Ostrzegania lub aplikacja Jakość powietrza w Polsce opracowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska).

Działanie zakładu:

- 1 Zainstalowanie w ważnych punktach miasta tablic (ekranów) informacyjnych podających na bieżąco dane nt. jakości powietrza.
- 2 Zainstalowanie tablic wewnętrznych, aktualizowanych ręcznie; w szkołach i instytucjach, ośrodkach zdrowia, pogotowiu ratunkowym.
- 3 Informowanie przez megafon w przypadku znacznego przekroczenia poziomu dopuszczalnego (powyżej 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – średniodobowo) – Straż miejska.
- 4 Uruchomienie telefonicznego „eko-doradcy” dla seniorów i osób niekorzystających z urządzeń oraz aplikacji mobilnych, informującego o stanie jakości powietrza w gminie.
- 5 Usprawnienie systemu informowania o zagrożeniu smogowym poprzez stworzenie gminnego systemu informowania o jakości powietrza, obejmującego następujące działania:
 - w przypadku przekroczenia poziomu stężenia pyłu PM10 w powietrzu powyżej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - kod żółty informacja zamieszczona na stronie internetowej gminy (w tym BIP), tablicach manualnych, gminnym Facebooku, informacja przesłana mailem do placówek oświatowych i zdrowia oraz lokalnych mediów, samorządowych instytucji kultury i spółek gminnych.
 - w przypadku przekroczenia poziomu stężenia pyłu PM10 w powietrzu powyżej 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (kod pomarańczowy i/lub 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (czerwony) działania jak w POP oraz dodatkowo wysłanie SMS w ramach Gminnego Systemu Powiadamiania (SI SMS).
 - w przypadku stężenia PM10 w powietrzu powyżej 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (kod czerwony), informowanie przez megafon.

Informacja o zagrożeniu powinna zostać rozestana najpóźniej do godz. 8.00 (także w dni wolne od pracy) na podstawie aktualnych danych o stężeniu publikowanych przez WIOŚ. W informacji należy podać dane o aktualnym stężeniu pyłów PM10 lub PM2.5 w powietrzu, zalecenia co do sposobu zachowania. Do informacji zostanie dołączona odpowiednia ikona obrazująca stan powietrza.

PROGNOZY ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA NA NAJBLIŻSZE DNI

Województwo małopolskie:

www.smog.imgw.pl
www.powietrze.malopolska.pl
www.ekoprogniza.pl

Województwo śląskie:

www.powietrze.katowice.wios.gov.pl

TABLICE INFORMACYJNE

1

Tablice automatyczne informujące o zagrożeniu

Lokalizacja może zostać ustalona z Radą Społeczną po weryfikacji możliwości umiejscowienia tablic w terenie oraz weryfikacji kosztów ich instalacji

2

Tablice manualne wewnętrzne

Rozmieszczone w placówkach oświatowych, instytucjach publicznych (Miejska Biblioteka Publiczna, placówki ochrony zdrowia) oraz prywatnych zakładach usługowych (np. sklepy, prywatne gabinety lekarskie)

3

Partnerstwo firm prywatnych

Gmina może rozważyć partnerstwo firm prywatnych – szczególnie w przypadku tablic mieszczących się przy głównych drogach, gdzie tablice mogłyby stać na terenie prywatnym.

INFOLINIA ORAZ PUNKT INFORMACYJNY

Utworzenie infolinii oraz punktu informacyjnego Urzędu Miasta i Gminy, gdzie mieszkańcy mogliby uzyskać informacje na temat:

- zagrożeń smogowych,
- sposobu postępowania w przypadku wystąpienia smogu,
- dofinansowania wymiany starych pieców grzewczych na ekologiczne, dofinansowania instalacji odnawialnych źródeł ciepła, możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej, dofinansowania termomodernizacji, programów w zakresie dofinansowania inwestycji w ekologiczne systemy ogrzewania oraz paliw stałych dopuszczonych do spalania w kotłach domowych i kominkach,
- programów pożyczkowo-pomocowych dedykowanych bezpośrednio mieszkańcom przez instytucje publiczne i banki.

Niska świadomość społeczna dotycząca problemu jest wynikiem braku szerokiej informacji o przyczynach smogu i jego negatywnym wpływie na życie i zdrowie mieszkańców. Samo informowanie nie wystarczy, potrzebne są działania, które przyniosą odpowiedź na pytania, wątpliwości zgłaszane przez mieszkańców, do których dotrze informacja o zagrożeniu zanieczyszczeniem powietrza.

URUCHOMIENIE DODATKOWYCH URZĄDZEŃ (SENSORÓW) POMIAROWYCH

Uruchomienie dodatkowych urządzeń (sensorów) pomiarowych na terenie miasta i sołectw gminy, mierzących poziom pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2.5 w miejscach najbardziej zapyłonych.

Skuteczne pomiary to określenie skali zanieczyszczenia, oraz informacja potrzebna do uświadomienia mieszkańców, że problem nie dotyczy tylko centrum Skawiny czy samego miasta. Z obserwacji wiadomo, że w pozamiejskich rejonach gminy sytuacja jest równie zła lub nawet gorsza, co poprzez zainstalowanie pyłomierzy będzie można zweryfikować stan faktyczny.

Pyłomierze należy instalować w miejscach stale monitorowanych (np. placówki oświatowe, budynki publiczne). Należy zadbać by pyłomierze nie tylko mierzyły aktualny stan powietrza, ale by na tej podstawie możliwe było opracowanie raportów diagnozujących stan wraz z rekomendacjami co do dalszych działań. W tym celu konieczne jest zawiązanie porozumienia z placówkami naukowymi (np. UJ, AGH). Ostateczna lokalizacja urządzeń zostanie uzgodniona z Radą Społeczną.

WDROŻENIE PROGRAMU EDUKACJI SPOŁECZNEJ W DZIEDZINIE ZAGROŻENIA SMOGOWEGO I CHRONY PRZED JEGO SKUTKAMI

Niska świadomość społeczna problemu zanieczyszczenia powietrza jest wynikiem braku informacji o problemie smogu i jego negatywnych skutkach dla życia i zdrowia. Program edukacji powinien obejmować następujące zagadnienia:

- 1 Organizacja akcji i spotkań uświadamiających źródło problemu, informowanie jak się chronić przed smogiem, gdzie szukać pomocy oraz informacji o wskazaniach pyłomierzy usytuowanych na terenie gminy. Włączenie do działania radnych, sołtysów, rad sołeckich, przewodniczących zarządów osiedli, wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, strażaków (OSP), zarządców nieruchomości (np. PGM, ROM).
- 2 Podnoszenie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony powietrza i potrzeby działań w tym zakresie, zarówno wśród dzieci jak i dorosłych. Uruchomienie programów edukacyjnych w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych (np. świetlicach środowiskowych).
- 3 Uświadomienie koniecznych zmian i regulacji prowadzących do eliminacji problemu - ograniczenie emisji zanieczyszczeń (wymiana starych, niskosprawnych kotłów na kotły spełniające normy emisji spalin lub ich likwidacja przez podłączenie do sieci ciepłowniczej lub instalację alternatywnych bez lub niskoemisyjnych źródeł ciepła).

Odpowiedzialna komórka UMIG: Zespół Ochrony Powietrza we współpracy z Wydziałem Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Wydziałem Edukacji oraz Wydziałem Promocji, Współpracy, Sportu i Kultury.

W szczególności należy nawiązać współpracę w tym zakresie z parafiami z terenu gminy oraz organizacjami pozarządowymi i placówkami edukacyjnymi.

STWORZENIE PROCEDURY KONTROLI STRAŻY MIEJSKIEJ W OBIEKTACH NA TERENIE GMINY

Podejmowanie interwencji przez Straż Miejską i nakładanie mandatów karnych w przypadku potwierdzenia wykroczeń, zarówno w domach prywatnych jak i przedsiębiorstwach. Straż miejska ma uprawnienia do wchodzenia na posesje prywatne w godzinach 6:00 – 22:00. W przypadku stwierdzenia spalania odpadów Straż Miejska ma uprawnienia do nakładania mandatów w wysokości 500 zł lub skierowania sprawy do sądu, który może naliczyć grzywnę do 5000 zł. W przypadku stwierdzenia spalania paliw niedopuszczalnych przez uchwałę antysmogową Straż Miejska może skierować sprawę do sądu, nie ma natomiast uprawnień do wystawienia mandatu.

Prowadzenie kontroli:

- 1 palenia śmieci, odpadów i substancji niebezpiecznych (włączając pobieranie próbek popiołu do analizy),
- 2 palenia paliwami zakazanymi przez uchwałę antysmogową, tj. odpadami węglowymi, flotami, mułami oraz mokrym drewnem,
- 3 stosowania pieców, kotłów i kominków, niespełniających norm emisji wg harmonogramu i założeń uchwały antysmogowej

Konieczne jest stworzenie procedury podejmowania działań kontrolnych przez Straż Miejską z urzędu, nie tylko w wyniku zgłoszeń przez mieszkańców. Spalanie śmieci, odpadów i substancji niebezpiecznych jest częstym procederem na terenie gminy. Nie da się wyeliminować tego zjawiska wyłącznie poprzez działania informacyjno-edukacyjne, dlatego też w parze z nimi musi iść nieuchronność kary za tego typu wykroczenia. Powinny one być maksymalnie surowe i szczególnie dotkliwe dla recydywistów. Jednocześnie należy wypracować specjalne podejście by chronić najuboższych, którzy powinni zostać skierowani do programu wymiany pieców i uzyskać dodatkowe wsparcie np. MGOPS (Miejski/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej). Instytucje do tego powołane powinny skutecznie egzekwować należne kwoty z tytułu zanieczyszczenia środowiska od osób prawnych i fizycznych zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”. Podmioty odpowiadające za zły stan powietrza w gminie powinny ponosić odpowiedzialność finansową za generowanie kosztów zewnętrznych (społecznych - koszty leczenia, absencji, itp.) w wysokości równej stracie społecznej jaką ponoszą mieszkańcy z tego tytułu.

Tylko skuteczne stosowanie wszelkich dostępnych instrumentów fiskalnych i prawnych przez gminę może wymusić zmianę dotychczasowych zachowań i przyzwyczajień wśród podmiotów odpowiedzialnych za powstawanie niskiej emisji (np. we współpracy z lokalnym zakładem oczyszczania, wdrożenie procedury dotyczącej zgłaszania braku śmieci w sezonie zimowym).

W celu zintensyfikowania działań kontrolnych Straży Miejskiej należy rozważyć opracowanie procedur kontroli podejmowanych przez Straż Miejską z urzędu, nie tylko w wyniku zgłoszeń przez mieszkańców.

Odpowiedzialna komórka UMiG: Straż Miejska oraz Zespół Ochrony Powietrza. Źródła finansowania: w ramach środków bieżących funkcjonowania UMiG.

W gminie Skawina plan kontroli rozpisany został na 3 lata naprzód. W mieście kontrolami zajmie się Straż Miejska sprawdzając wszystkie domy.

W sołectwach Straży towarzyszyć będą urzędnicy z zespołu ochrony powietrza. Kontrole takie posłużą również do dokładnej oceny liczby przestarzałych kotłów przeznaczonych do wymiany.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I PREWENCYJNE

Zakaz zajęć ruchowych w dni o podwyższonym zanieczyszczeniu

W związku z negatywnym wpływem smogu na górne drogi oddechowe należy ustanowić zakaz prowadzenia zajęć ruchowych dla dzieci i młodzieży na otwartym powietrzu, w przypadku przekroczenia poziomu PM10 powyżej 150 µg/m³ (kod pomarańczowy) (lekcje WF, sekcje sportowe, spacery szkolne i przedszkolne).

W przypadku placówek publicznych dla których organem prowadzącym jest Gmina – wskazane byłoby polecenie służbowe Burmistrza / Prezydenta Miasta. Dla pozostałych placówek (w tym prywatnych i powiatowych) – wystarczyłoby zalecenie Burmistrza / Prezydenta Miasta. Konieczna jest także bieżąca kontrola stanu powietrza przez same placówki oświaty (gdy smog pojawi się np. tylko rano (miesiące wiosenne) – monitoring własny placówek).

Realizacja zadania będzie obejmowała zarówno szkoły i placówki publiczne jak i prywatne. Obecna procedura wymaga usprawnienia ze względu na nieskuteczność. Informacja w jednostkach pojawia się nie zawsze i zbyt późno (około południa), co wynika z systemu pobierania danych przez WIOŚ, ok. godz. 11-tej. Dlatego bardzo ważne jest sprawdzanie bieżącej informacji o jakości powietrza podawanej przez GIOŚ i dostępnej poprzez aplikację na smart fon lub w Internecie, która aktualizowana jest co godzinę.

Inne działania:

- 1 Opracowania elektronicznej mapy usytuowania budynków mieszkalnych na terenie miasta Skawiny (ulica, numer domu) znajdujących się w obszarze potencjalnej możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej.
- 2 Utworzenia przez lokalne przedsiębiorstwo energetyki ciepłej planu rozwoju / rozbudowy sieci ciepłownicz C.O. na najbliższe 5 lat i sposobu jego finansowania – zwiększenie zdolności przyłączeniowych.
- 3 Stworzenie przez MPEC i podmioty współpracujące korzystnych warunków zachęcających właścicieli domów prywatnych do podłączenia swoich budynków; dofinansowanie kosztów przyłącza oraz preferencyjne taryfy dla odbiorców indywidualnych.
- 4 Przygotowanie przez MPEC harmonogramu rzeczowo-finansowego rozwoju sieci ciepłownicz w mieście.

Gmina powinna dążyć do zawarcia trójstronnego porozumienia pomiędzy lokalnym przedsiębiorstwem energetyki ciepłej, dystrybutorem gazu i gminą, które uregulowałyby kwestie współfinansowania podłączenia budynków jednorodzinnych do sieci. Istotne jest także podjęcie intensywnych działań promocyjno-informacyjnych nt. podłączenia do sieci ciepłej i gazowej.

Rozwój sieci ciepłownicz powinien w pierwszej kolejności objąć obszary najgęściej zabudowane, znajdujące się najbliżej aktualnych zdolności przyłączeniowych zgodnie z mapą sieci ciepłownicz.

KRYTERIA FINANSOWE I SPOŁECZNE PRYZNAWANIA POMOCY

Poniżej przedstawiamy propozycję kryteriów określających zasady udzielania osobom fizycznym dotacji celowej na realizację zadań polegających na zmianie systemu ogrzewania poprzez wymianę niskowydajnych i nieekologicznych palenisk i kotłów węglowych na niskoemisyjne, proekologiczne w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Skawina. Poniższe zapisy stanowią część uchwały Rady Miejskiej w Skawinie, która nie została jeszcze przyjęta przez RM, niemniej stanowią wskazówkę do rozważenia podobnych działań w gminach.

Według projektu ustalono następujące kryteria premiujące:

- 1 Wnioskodawca zamieszkuje w budynku/lokalu w którym będzie realizowana inwestycja.
- 2 Wnioskodawca prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe, jest samotnym rodzicem lub wychowuje w rodzinie 3 lub więcej dzieci.
- 3 Rodzina ma strukturę wielopokoleniową i w jej skład wchodzi dzieci do 26 roku życia uczące się i pozostające na utrzymaniu.
- 4 Wnioskodawca lub członek rodziny są osobami z orzeczoną niepełnosprawnością lub są niezdolne do pracy lub samodzielnej egzystencji.
- 5 Z uwagi na niepełnosprawność członka rodziny wnioskodawca lub osoba dorosła pozostająca we wspólnym gospodarstwie nie podejmuje zatrudnienia z powodu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.
- 6 Rodzina jest objęta wsparciem finansowym w ramach Programu 500+ na drugie i kolejne dziecko.
- 7 W okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia złożenia wniosku rodzina korzystała ze świadczeń realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie jej zamieszkania.

Źródła finansowania: środki własne w budżecie gminy, po rozpoznaniu potrzeb najuboższych domostw; środki z programu rządowego – jeśli zostanie uruchomiony.

WSPARCIE NAJUBOŻSZYCH

Opracowanie programu wsparcia najuboższych mieszkańców domów jednorodzinnych i wspólnot mieszkaniowych, by zapewnić im możliwość wymiany nie ekologicznych źródeł ciepła przed wprowadzeniem zakazu ich stosowania, zgodnie z uchwałą antysmogową. Wymiana kotłów na paliwa stałe wymagana przez uchwały antysmogowe może być wyzwaniem finansowym dla najuboższych mieszkańców gmin. Dlatego konieczne jest opracowanie i wdrożenie finansowych programów pomocy skierowanych do osób najgorzej uposażonych.

Należy oszacować liczbę najuboższych mieszkańców gospodarstw domowych (a wcześniej kryteria ich kwalifikacji jako najuboższych), które nie są w stanie ponieść wkładu własnego na zmianę instalacji i finansowania zakupu paliwa, z jednoczesną oceną termoizolacji budynków. W zależności od wyników oszacowania, możliwa jest modyfikacja programu wymiany nie ekologicznych źródeł ciepła w latach kolejnych.

Najuboższe gospodarstwa domowe posiadające indywidualne nie ekologiczne źródła grzewcze, powinny otrzymać pomoc finansową UMiG w zakresie:

- A) termomodernizacji budynków,
- B) nakładów inwestycyjnych przy wymianie pieców,
- C) zakupu dozwolonych paliw stałych po wymianie pieców.

NOWE ZASADY DOFINANSOWANIA WYMIANY KOTŁÓW

Poniżej podano przykładowy program zastosowany/rozważany przez Gminę Skawina. Realizacja podobnych lub zmodyfikowanych programów zależy od możliwości finansowych gminy. Modyfikacja obecnych i utworzenie nowych zasad dofinansowania wymiany starych pieców i kotłów, (tzw. „kopciuchów”) na niskoemisyjne źródła ciepła, preferujących źródła bezpyłowe.

W gminie preferowane będą następujące źródła ciepła:

- A)** Sieć ciepłownicza (dofinansowanie 50%, ale nie więcej niż 8 tys. zł),
- B)** Pompy ciepła i ogrzewanie elektryczne (dofinansowanie 50%, ale nie więcej niż 8 tys. zł),
- C)** Gaz ziemny (dofinansowanie 50% wymiany kotła i dodatkowo 50% instalacji jeśli zachodzi konieczność jej wymiany - jednak łącznie nie więcej niż 7,5 tys. zł).

- 1** Jeśli budynek znajduje się w zasięgu sieci ciepłowniczej – dofinansowanie tylko na zamianę kotła na źródło A, B, C.
- 2** Jeśli budynek znajduje się w zasięgu sieci gazowej - dofinansowanie na zamianę kotła na źródło A, B, C.
- 3** W przypadku dostępu do sieci gazowej, dopuszcza się także możliwość wymiany kotła na kocioł na paliwo stałe lub biomasę spełniający normy ekoprojektu, ale przy dofinansowaniu nie większym niż 40% ceny kotła, jednak nie więcej niż 3,6 tys. zł. Należy pamiętać, że nawet najnowocześniejsze kotły na paliwa stałe emitują pyły i substancje niebezpieczne. Już teraz wiadomo, że ich emisja znamionowa to emisja w warunkach laboratoryjnych. Z biegiem lat emitują więcej – jest to efekt naturalnego procesu starzenia.
- 4** Tylko w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej i sieci gazowej, dofinansowanie do wymiany na kotły na biomasę oraz kotły węglowe spełniające warunki Ekoprojektu (dofinansowanie 50%, jednak nie więcej niż 4,5 tys. złotych)
- 5** Równe dofinansowanie dla wszystkich, bez względu na dochody, jednak osoby z najniższymi dochodami na członka rodziny będą dofinansowani w pierwszej kolejności z listy zebranych wniosków. Ta zmiana nastąpi po zrealizowaniu wniosków na wymianę źródła ciepła.
- 6** W uzasadnionych przypadkach ubóstwa, na wniosek mieszkańca poparty pozytywną opinią MGOPS, możliwość uzyskania do 100% dofinansowania.
- 7** W przypadku dofinansowania wymiany kotłów, wymagana ocena ekodoradcy, ustanowionego przez Gminę (jaki kocioł jest praktycznie używany) aby wyeliminować proceder tymczasowej wymiany przestarzałego źródła gazowego na nieekologiczny kocioł tylko dla pozyskania dotacji.
- 8** Kierowanie najuboższych do obecnego programu MGOPS dopłaty do paliw stałych oraz programu wsparcia najuboższych domostw.
- 9** Promowanie przez Gminę bezpyłowych źródeł ciepła, poprzez działania edukacyjne, ale również przez nakłanianie osób zgłaszających się do programu wymiany kotłów do instalowania najefektywniejszych i jednocześnie niepyłujących źródeł ciepła.

Ocena ekodoradcy odnośnie efektywności wykorzystania źródła bezpyłowego i promowanie wśród mieszkańców wyboru takiego źródła, wsparte merytorycznymi kalkulacjami korzyści i kosztów w porównaniu z piecem na paliwa stałe. Dodatkowo obowiązkowe organizowanie spotkań edukacyjnych z wnioskodawcami odnośnie szkodliwości społecznej źródeł na paliwa stałe. Dla optymalnego wykorzystania środków należy zapewnić: Oszacować liczbę budynków najuboższych mieszkańców, którzy nie są w stanie ponieść 50% wkładu własnego na zmianę instalacji i finansowania zakupu paliwa, z jednoczesną oceną termoizolacji budynków. W przypadku programów dotacyjnych dla budynków jednorodzinnych należy zapewnić stały poziom ich finansowania ze środków własnych budżetu gminy w kolejnych latach realizacji PWS w wysokości co najmniej 1,5% dochodów budżetu gminy. Dodatkowo konieczne jest pozyskanie możliwie jak największych środków dotacyjnych (WFOŚiGW, NFOŚiGW, UE, EOG, Program Rządowy). Celem zapewnienia trwałości finansowania środków powinny one zostać wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej. Przygotowanie przez Burmistrza harmonogramu rzeczowo-finansowego walki ze smogiem potwierdzającej możliwość osiągnięcia zakładanych celów programu. Należy bezwzględnie utylizować stare kotły, których wymiana została sfinansowana z Programu Gminnego.

Przykład gminy Bielsko-Biała:

Od 2004 roku funkcjonuje gminny program PONE (Program Ograniczania Niskiej Emisji), który dzięki środkom własnym gminy oraz pożyczkom z WFOŚiGW w Katowicach dofinansował mieszkańcom wymianę 2030 indywidualnych kotłowni węglowych na ekologiczne. Jest to obecnie poziom do 70% kosztów inwestycji, nie więcej niż 7000 zł, z koniecznością likwidacji starej kotłowni węglowej. Na liście oczekujących na dotację znajduje się blisko 1000 gospodarstw domowych. Wydane na ten cel łączne środki to ponad 30 mln zł. W roku 2017 wystartował pilotażowy Program ucieplnienia osiedli w centrum Bielska-Białej, który jest efektem trójstronnego porozumienia Gminy, PK Therma – dystrybutora ciepła oraz Tauron Ciepło – wytwórcy ciepła. Objęte programem pilotażowym 24 kamienice w centrum miasta (docelowo prawie 300 budynków), odpowiedzialne za znaczący wkład w niską emisję są prawie w 80% dofinansowane w zakresie likwidacji węglowego źródła ogrzewania i przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy partycypują jedynie w kosztach instalacji wewnętrznej w swoim mieszkaniu.

Źródła finansowania: Środki własne w budżecie gminy, wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej. Na przykład w Gminie Skawina w budżecie wpisano środki w wysokości co najmniej 1,5 % budżetu gminy rocznie.

ZAKAZ INSTALACJI KOTŁÓW W NOWYCH BUDYNKACH W ZASIĘGU SIECI CIEPŁOWNICZEJ I GAZOWEJ

Ustanowienie zakazu instalacji kotłów i pieców na paliwa stałe w nowych budynkach lub budynkach przebudowywanych, które znajdują się w zasięgu sieci ciepłowniczej lub gazowej, i które wymagają pozwolenia na budowę (wymagana wymiana instalacji i źródeł ciepła). Należy pamiętać, że nawet najnowocześniejsze kotły emitują pyły i substancje niebezpieczne. Już teraz wiadomo, że ich emisja znamionowa to emisja w warunkach laboratoryjnych. Z biegiem lat emitują więcej – naturalny proces starzenia. Nie można przeznaczać pieniędzy publicznych na walkę z niską emisją, pozwalając jednocześnie na instalację jej nowych źródeł, w przypadku, gdy istnieje możliwość wykorzystania zasobów sieci ciepłowniczej lub gazowej.

Odpowiedzialna komórka UMIG: Biuro Obsługi Prawnej i Zespół ds. Ochrony Powietrza.

Aby działanie przyniosło pożądany efekt należy:

1. Rozpoznać istniejące możliwości prawne przyjęcia uchwały zakazującej instalacji w/w kotłów we wskazanych obszarach na terenie Miasta i gminy.
2. Zapewnić jednocześnie wpisanie tych wymagań jako warunków do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy przy najbliższej zmianie MPZP.

PROMOCJA POZYTYWNYCH ZACHOWAŃ

Ustanowienie:

- A)** Działań promujących składy węglowe oferujące towar wysokiej jakości i nie posiadającej w sprzedaży zakazanych paliw (odpadów węglowych; mułów, i flotokonzentratów). Na przykład w gminie Skawina utworzono listę składów nazwaną „Rzetelne składy”.
- B)** Przygotowanie instrumentów i procedur administracyjnych do egzekwowania zakazu dystrybucji odpadów węglowych, po wejściu w życie norm jakości dla paliw stałych.

Tylko poprzez działania kontrolne na poziomie lokalnym uda się wdrożyć w życie zakaz stosowania odpadów węglowych (flotów, mułów) oraz wyeliminować paleniska niespełniające norm emisji spalin, zgodnie z założeniami uchwały antysmogowej. Konieczne zatem jest wypracowanie procedur związanych z kontrolą spalania frakcji, które zgodnie z uchwałą antysmogową są zakazane od 1 lipca 2017 r. (podstawa prawna nakładania mandatów, weryfikacja w terenie, dowody w postępowaniu i ich zabezpieczenie). Ponadto wspólnie ze stroną społeczną należy przeprowadzić akcję promocyjno-informacyjną składów węglowych, które świadomie zrezygnowały z dystrybucji odpadów węglowych (mułów i flotów).

Odpowiedzialna komórka UMiG: Biuro Obsługi Prawnej, Straż Miejska, Zespół Ochrony Powietrza.

RZETELNE SKŁADY

W gminie Skawina utworzono listę składów, które oferują towar wysokiej jakości i nie handlują paliwami zakazanymi.

APEŁ GMINY DO WŁADZ

Zwrócenie się władz gminy do Rządu RP w celu:

- 1** Dofinansowania działań w ramach kompleksowego programu walki ze smogiem, szczególnie programów osłonowych dla najuboższych.
- 2** Wprowadzenie ulg podatkowych na zakup bezpyłowych źródeł ciepła oraz wymaganych przez nie paliw.
- 3** Pilnego ustanowienia norm jakości dla paliw stałych, aby można było skutecznie wyeliminować odpad węglowy z obrotu – zakaz handlu paliwami węglowymi złej jakości.
- 4** Nadania uprawnień Straży Miejskiej do nadawania mandatów za nieprzestrzeganie zapisów uchwały antysmogowej.

Prośba o wsparcie Rządu RP podyktowana katastrofalnym stanem powietrza na terenie gminy, zwłaszcza dla tych najbardziej zanieczyszczonych (lista WHO). Sytuacja wymaga wdrożenia pilnych działań w dużej skali. Pełna realizacja założeń programu jest możliwa tylko przy wsparciu Rządu RP.

MIKROPROJEKT „VZDUCH NEPOZNÁ HRANICE”

BALÍK PROEKOLOGICKÝCH OPATRENÍ PRE POĽSKO-SLOVENSKÉ POHRANIČIE

OBSAH:

ÚVOD	20
VYPRACOVANIE PROGRAMU BOJA PROTI SMOGU V OBCI	21
ZRIADENIE SKUPINY PRE OCHRANU OBZDIŠIA	22
ZRIADENIE VEREJNEJ RADY NA MONITOROVANIE A HODNOTENIE POKROKU AKTIVÍT SKUPINY PRE OCHRANU OBZDIŠIA	22
ZABEZPEČENIE FINANCOVANIA VÝMENY KOTLOV	23
ZVYŠOVANIE EKOLOGICKÉHO POVEDOMIA OBYVATEĽOV OBCE	24
STANOVENIE OSOBITNÝCH STROPOV INFORMOVANIA O ÚROVNE SMOGU A VÝSTRAHY	25
SPUSTENIE EFEKTÍVNYCH KANÁLOV NA INFORMOVANIE OBYVATEĽOV O HROZBE	26
INFORMAČNÉ TABULE	28
HORÚCA LINKA A INFORMAČNÝ BOD	28
SPUSTENIE DODATOČNÝCH MERACÍCH ZARIADENÍ (SNÍMAČOV)	28
IMPLEMENTÁCIA PROGRAMU VZDELÁVANIA SPOLOČENSTVA	29
VYTvorenie postupu na kontrolu obecnej polície v zariadeniach v obci	30
PREVENTÍVNE A PROFYLAKTICKÉ OPATRENIA	31
FINANČNÉ A SOCIÁLNE KRITÉRIÁ NA POSKYTOVANIE PODPORY	32
PODPORA NAJCHUDOBNEJŠÍCH	32
NOVÉ PRAVIDLÁ PRE SPOLUFINANCOVANIE VÝMENY KOTLOV	33
ZÁKAZ INŠTALÁCIE KOTLOV V NOVÝCH BUDOVÁCH V DOSAHU TEPLÁRENSKEJ A PLYNÁRENSKEJ SIETE	34
PROPAGÁCIA POZITÍVNEHO SPRÁVANIA	35
ODVOLANIE OBCE NA ÚRADY	35

Znečistenie ovzdušia je v Poľsku vážnym problémom. Podľa najnovšej správy Európskej environmentálnej agentúry, ktorá opisuje klimatické podmienky za rok 2015, emisie lietajúceho prachu PM_{2,5} vedú k predčasnej smrti v Poľsku viac ako 40 000 osôb ľudí každý rok.

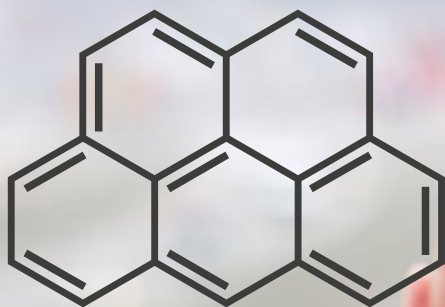
V 28 členských štátoch EÚ boli najvyššie priemerné denné koncentrácie PM₁₀ zaznamenané v Bulharsku, Poľsko bolo na druhom mieste. Rovnaká situácia sa vyskytla aj pri priemernej koncentrácii PM₁₀ počas trojročného obdobia (2013 - 2015). To znamená, že znečistenie ovzdušia v Poľsku je dlhodobé a významne sa nemení.

Na rozdiel od iných krajín Európskej únie priemerná ročná karcinogénna koncentrácia benzo pyrénu dosahuje až 5 ng/m³. Prípustná európska norma je 1 ng/m³. Odporúčania Svetovej zdravotníckej organizácie však tento limit znižujú na 0,12 ng/m³. Druhou krajinou na zozname je Chorvátsko, ktoré dosiahlo úroveň okolo 2,5 ng a tretie Bulharsko je tesne nad 1 ng/m³. Poľsko je nesporným lídrom vo výrobe benzo (a) pyrénu, ktorý vznikol spaľovaním tuhých palív pri nízkych teplotách, a preto hlavne v nízkotriednych kotloch, ktoré používa približne 2 milióny domácností. Domácnosti sú zodpovedné za viac ako polovicu znečistenia prachom v Poľsku. Bez riešenia problému nízkotriednych kotlov na tuhé palivá, tzv. „popoluchov” výrazne znížiť úroveň znečistenia nebude možné.

Na vnútroštátnej úrovni sa podnikli určité kroky - zákaz výroby a predaja kotlov na tuhé palivá, ktoré nespĺňajú normy kvality emisií. Aj na úrovni vojvodstiev sú prijaté protismogové uznesenia, ktorých úlohou je skrátiť prirodzený proces výmeny uhoľných kotlov na uhlie a drevo.

Cieľom tohto príspevku je predstaviť aktivity na úrovni obcí, ktoré môžu na miestnej úrovni prispieť k zlepšeniu kvality ovzdušia, ktorým dýchajú obyvatelia obce. Napriek znečisteniu v mestských aglomeráciách väčšina znečisťujúcich látok, ktoré vyrábajú nízkotriedne kotle, sa nachádza v malých mestách a obciach. Bez ich účasti bude boj o smog v Poľsku veľmi ťažký.

Táto štúdia si zakladá na Programe boja so smogom, ktorý bol vypracovaný pre územie malopoľskej obce Skawina. Je to návrh na prijatie rôznych opatrení, nezávislé od finančných a organizačných možností obce.

Benzo (a) pyrén:

Chemická zlúčenina zložená z uhlíka a vodíka ($C_{20}H_{12}$). Nachádza sa v uhoľnom dechte, v automobilových výfukových plynach, koksárenskom plyne a v tabakovom dyme, jeho oxidačné produkty sú charakterizované silným karcinogénnym účinkom.

VYPRACOVANIE PROGRAMU BOJA PROTI SMOGU V OBCI

CIEĽ PROGRAMU

Cieľom programu boja so smogom (ďalej PBS) je akútne prijatie opatrení s cieľom merateľného zlepšenia kvality ovzdušia na území obce. Treba prijať opatrenia v oblasti vzdelávania, informácií, profylaktické a investície súvisiace s výmenou pecí a inštaláciou obnoviteľných zdrojov energie (OZE).

Spôsobom na dosiahnutie stanoveného cieľa je zavedenie preventívnych opatrení, a čo je nemenej dôležité, zvýšenie informovanosti verejnosti o potrebe ochrany vzduchu a zníženia emisií nebezpečných látok z domácich pecí a malých podnikov. Obyvatelia by mali mať väčší prístup k informáciám o zdravotných a životných rizikách v dôsledku smogu.

Rovnako dôležité je aj pokračovanie v aktivitách súvisiacich s výmenou pecí a inštaláciou obnoviteľných zdrojov energie v rodinných domoch (solárne systémy, fotovoltaičné panely, tepelné čerpadlá). Zároveň sa poukazuje na to, že solárne a fotovoltaičné systémy nie sú komplexným riešením ekologického vykurovania budov, pretože nie sú schopné úplne nahradiť zastarané vykurovanie celej budovy, a preto nie sú alternatívou pre výmenu pecí.

Základným ukazovateľom výstupu bude dosiahnutie ekologického efektu odstránením neekologických zdrojov tepla ročne (vrátane zdrojov na vykurovanie celého domu) a zhoršenia kvality ovzdušia, merané PM10 alebo PM2,5 indexom prachových častíc. Ako ukazovateľ môžeme zvážiť napríklad priemernú ročnú koncentráciu PM10 častíc PM2,5 alebo počet dní, v ktorých bola prekročená priemerná denná koncentrácia PM10 prachu ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Bielsko Biata

ZRIADENIE SKUPINY PRE OCHRANU OBZDIŠIA

Vymenovanie Skupiny na ochranu ovzdušia v Úrade mesta a obce, ktorá by sa zaoberala koordináciou implementácie Programu boja so smogom. Medzirezortná skupina je nevyhnutná pre riadnu implementáciu PBS a pre koordináciu implementácie jednotlivých aktivít jednotkami Mestského úradu alebo Obecného úradu.

Treba povolať Skupinu pre ochranu ovzdušia v nezmenenom zložení, ktorá sa bude pravidelne stretávať (napr. raz za mesiac) s dohľadajúcim tímom alebo osobou.

ZRIADENIE VEREJNEJ RADY NA MONITOROVANIE A HODNOTENIE POKROKU AKTIVÍT SKUPINY PRE OCHRANU OBZDIŠIA

Komunitná rada je orgán pozostávajúci zo zástupcov miestnych spoločenských organizácií a ľudí zapojených do protismogovej činnosti. Rada by mala mať najviac 7 členov. Navrhuje sa, aby Rada zahŕňala aj zástupcov miestnej samosprávy.

INFORMOVAT O POKROKU

Je tiež potrebné predložiť Komunitnej rade správu o implementácii programu (najmenej každé tri mesiace vrátane súhrnnej správy o dokončenom zimnom období a správy pred začiatkom novej sezóny).

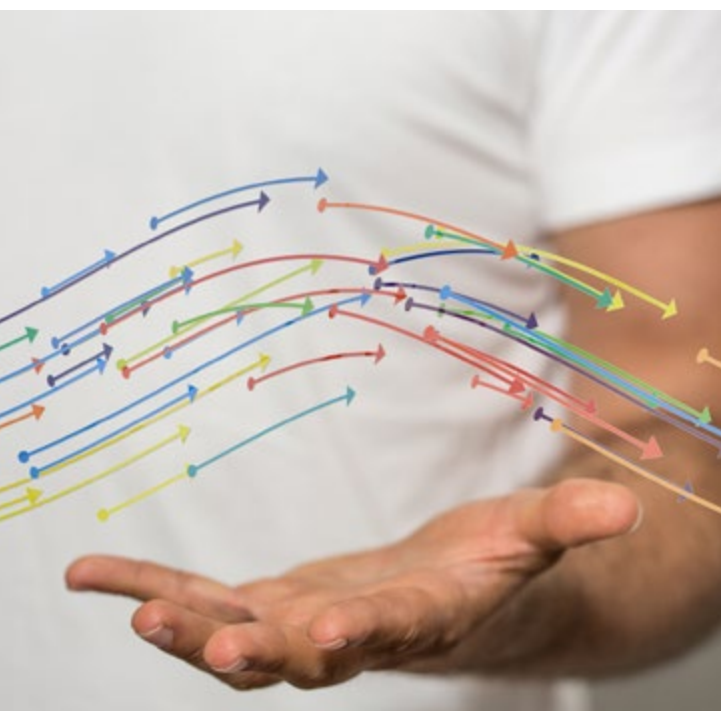
ZABEZPEČENIE FINANCOVANIA VÝMENY KOTLOV

Vytvorenie osobitnej položky v rozpočte obce na nadchádzajúce roky na realizáciu aktivít „Programu boja proti smogu v obci“ a vyčlenenie maximálnych možných výdavkov na tento účel. Je obzvlášť dôležité, aby sa táto položka prác na výmenu za teplo dostala do dlhodobej finančnej prognózy obce. Uplatnenie na území obce Uznesenia proti smogu spôsobí potrebu urýchliť realizáciu aktivít spojených s výmenou neefektívnych zdrojov tepla.

REZOLÚCIA PROTI SMOGU

V Małopolskom vojvodstve nadobudlo platnosť Uznesenie proti smogu 1. júla 2017, zatiaľ čo v Sliezskom vojvodstve 1. septembra 2017. Výmena nízkej triedy neklasifikovaných kotlov musí byť dokončená do konca roka 2022, a v Małopolsku až do konca roku 2027 v Sliezsku, hoci, v tomto prípade závisí dátum výmeny kotla od jeho veku. Presný obsah uznesení je k dispozícii na webových stránkach Maršáľkovských úradov.

Nie všetci obyvatelia obcí sú schopní úplne nahradiť uhoľné a drevené kotly, takže niektorí budú potrebovať pomoc obce. Obec by mala podniknúť radikálne nápravné opatrenia v súvislosti s ekologickou katastrofou súvisiacou so zvýšenou úmrtnosťou a výskytom chorôb pochádzajúcich zo znečistenia, vďaka čomu sa môže stať lídrom v oblasti zmien v oblasti ochrany ovzdušia. Takýto postoj, nielenže prinesie merateľné zlepšenie zdravia a životov obyvateľov, ale dokonca dokonale podporí obec z dlhodobého hľadiska a povzbudí potenciálnych nových daňových poplatníkov - obyvateľov a spoločnosti, aby sa usadili a vytvorili pracovné miesta. V turistických destináciách bude takáto stratégia umožňovať udržiavanie alebo zvyšovanie turistického ruchu počas vykurovacieho obdobia (neskorá jeseň, zima, skorá jar).

PREVOD FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Nevyužitú finančnú pomoc v priebehu roka na výmenu kotlov by sa mali použiť v nasledujúcich rokoch, až do konca Protismogového programu. Mali by sa prijať všetky opatrenia na rozšírenie možnosti financovania programu aj z externých zdrojov.

ZVYŠOVANIE EKOLOGICKÉHO POVEDOMIA OBYVATEĽOV OBCE

Realizácia vzdelávacej a informačnej kampane na zvýšenie povedomia obyvateľov o škodlivosti spaľovania v domáciach kotloch odpadov, kalov, flotokoncentrátov, lignitu a čierneho uhlia s nízkou výhrevnosťou a vysokým obsahom síry.

- 1 Vzdelávanie zamestnancov obce a mestskej stráže o právnych predpisoch týkajúcich sa kontroly pecí v domoch a nehnuteľnostiach.
- 2 Informovanie občanov navštevujúcich sídlo obce prostredníctvom plagátov, oznámení a obrazoviek s informáciami o úrovni znečistenia v obci.
- 3 Zavedenie vzdelávacích hodín v rámci školských vyučovacích hodín o problematike znečistenia ovzdušia, tvorbe smogu, jeho príčinách a zdravotných účinkoch.
- 4 Distribúcia vzdelávacích letákov pre deti a rodičov v školách a materských školách.
- 5 Spolupráca s miestnymi zdravotnými strediskami - vzdelávanie prostredníctvom letákov, informačných tabuliek a multimediálnych obrazoviek v čakárňach pre pacientov.
- 6 Spolupráca s predstaviteľmi miestnych farností, kňazov a náboženských predstaviteľov na podporu etického a ekologického správania a stigmy spaľovania odpadu.
- 7 Kontroly vykonávané mestskou políciou alebo obecnými zamestnancami oddelenia životného prostredia, týkajúce sa dodržiavania zákazu spaľovania odpadov v vykurovacích zariadeniach a v otvorených priestoroch, najmä zeleného odpadu.
- 8 Informovať obyvateľov obce o dostupných programoch pomoci a spolufinancovaní na výmenu kotlov. Prístup k informáciám aj ľuďom, ktorí nemajú internet a nie sú mobilní.

ZOZNÁMTE SA S ANIOU, HRDINOU NÁŠHO FILMU

Ako súčasť mikroprojektu s názvom „Vzduch nepozná hraníc” bol vytvorený vzdelávací balík pre deti a mládež, možno ho bezplatne stiahnuť z webovej stránky: www.euroregion-beskidy.pl

STANOVENIE OSOBITNÝCH STROPOV INFORMOVANIA O ÚROVNE SMOGU A VÝSTRAHY

Táto aktivita je možná v obciach, kde sa nachádza štátna stanica na monitorovanie kvality vzduchu (zoznam lokalít, v ktorých sú štátne stanice na meranie kvality ovzdušia sú v Poľsku dostupné na webových stránkach GIOŚ alebo WIOŚ). Merania automatických staníc v Poľsku sú k dispozícii on-line na webovej stránke GIOŚ: <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>

Kedže nízkonákladové meracie zariadenia, ktoré sa ponúkajú komerčne, nevykonávajú referenčné merania, ich hodnoty sa môžu považovať len za približný indikátor koncentrácií prachu PM10 alebo PM2,5. Nie je isté, či nezávislý systém merania, ktorý obec zakúpil na informačné účely, môže byť použitý na upozorňovanie obyvateľov na hrozby, hoci čoraz viac obcí nakupuje také lacné systémy merania.

Vnútroštátne predpisy vyžadujú informovanie verejnosti, keď priemerná denná koncentrácia prachu z PM10 presiahne 200 µg/m³ /v PL/.

Národné predpisy vyžadujú vyhlásiť poplach, keď priemerná denná koncentrácia prachu PM10 presiahne 300 µg/m³ /v PL/.

Bohužiaľ, vnútroštátne limitné hodnoty pre informácie a upozornenia boli nastavené na veľmi vysokej úrovni, čo z nich robí neúspešné ako nástroj na varovanie obyvateľov pred hrozbou. Napríklad v roku 2015 limit výstrahy 300 µg / m³ vyskytol iba jeden deň v Pszczyne.

V prípade obcí, kde dochádza k nadmernému výskytu počtu dní s prekročením kvality ovzdušia (počet dní povolených zákonom by nemal prekročiť 35 ročne), čo vedie k nadpriemernému vystaveniu obyvateľov škodlivým účinkom smogu, malo by sa zväžiť zavedenie miestnych prahových hodnôt poplachov nižších ako štátnych.

PRÍKLADY OSVEDČENÝCH POSTUPOV

Mazowiecké vojvodstvo:

V prípade obcí v Mazowieckom vojvodstve a teda aj vo Varšave, Program ochrany ovzdušia prijal 8-hodinový kľzavý priemer z troch staníc na území vojvodstva, ktorý by nemal prekročiť 80 µg / m³ pre prach z PM10. Po prekročení tejto úrovne sa hlási smogový poplach alarm pre celé vojvodstvo.

Malopoľské vojvodstvo:

Program ochrany ovzdušia Małopolska zaviedol pre obce povinnosť prijať krátkodobé a dlhodobé opatrenia v závislosti od dosiahnutého stupňa znečistenia ovzdušia. POO pre Małopolsko (s. 65-78).

”

„Krátkodobé opatrenia by sa mali zavádzať v situáciách ohrozenia výskytom alebo výskytu prekročenia úrovni hodnôt poplachu, informácií, prípustných a cieľových látok vo vzduchu a ich cieľom je znížiť riziko vzniku takéhoto prekročenia a obmedziť účinky a trvanie prekročenia.”

“

Program ochrany ovzdušia pre Małopolsko
strana 65, bod 3.2 - Krátkodobé aktivity
http://edziennik.malopolska.uw.gov.pl/WDU_K/2017/811/akt.pdf

Obce Skawina:

Príkladom implementácie aktivít odporúčaných POO pre vojvodstvo Małopolskie je mesto Skawina, ktoré prijalo nasledujúce informácie a výstražné úrovne:

v prípade prekročenia úrovne prachu PM₁₀ vo vzduchu nad 50 µg/m³
sa vyhlasuje žltý kód (informačná úroveň)

v prípade prekročenia úrovne prachu PM₁₀ vo vzduchu nad 150 µg/m³
oranžový kód (vyššia úroveň informácií)

v prípade prekročenia úrovne prachu PM₁₀ vo vzduchu nad 300 µg/m³
červený kód (úroveň poplachu)

Obce Bielsko-Biała:

Mesto Bielsko-Biała, ktoré patrí do Sliezskeho vojvodstva, kde od 1. septembra 2017 funguje Sliezske uznesenie proti smogu, implementuje individuálne vyvinutý systém na informovanie miestnych obyvateľov o kvalite ovzdušia. Systém v súčasnosti zahŕňa vzdelávacie inštitúcie (škôlky, školy) a kultúrne inštitúcie (kultúrne strediská a knižnice) a v budúcnosti aj zdravotnícke zariadenia. Spočíva to v tom, že zamestnanci Mestského úradu rozosielať prostredníctvom e-mailu informácie o kvalite ovzdušia v daný deň a prognózu na ďalší deň získané od Slezskeho vojvodského inšpektorátu pre ochranu životného prostredia. Informované zariadenia na špeciálne navrhnuté tabuli zobrazujú príslušné symboly (smajlíky), ktoré definujú kvalitu ovzdušia a ako sa správať v daný deň.

SPUSTENIE EFEKTÍVNYCH KANÁLOV NA INFORMOVANIE OBYVATEĽOV O HROZBE

Je potrebné spustiť efektívne kanály informujúce obyvateľov o prekročení prípustnej úrovne koncentrácie prachu vo vzduchu PM₁₀ (nad 50 µg/m³) a prachu PM_{2,5} (po spustení merania na stanici WIOŚ), ako aj o postupoch v prípade smogu

Nízka informovanosť verejnosti o škodlivosti znečistenia ovzdušia je výsledkom nedostatku informácií o negatívnych dopadoch smogu na život a zdravie obyvateľov. Jedným z riešení je inštalácia informačných tabulí, ktoré umožnia získať informácie o smogoch obyvateľmi, najmä tými, ktorí nemajú prístup k internetu a mobilným riešeniam.

Nízkonákladové manuálne tabule umožňujú umiestňovať informácie na mnohých miestach mesta a obce. Oznamovanie informácií prostredníctvom megafónu, SMS systému alebo „automatického eko-poradcu“, pomôže zvýšiť povedomie o probléme a povzbudiť obyvateľov k tomu, aby podporovali a prijali protismogové opatrenia.

Navyše, obyvatelia by mali byť povzbudzovaní, aby nainštalovali aplikácie pre inteligentné telefóny, ktoré by poskytovali informácie o súčasnom stave ovzdušia (napr. Systém regionálneho varovania alebo aplikácia kvality ovzdušia v Poľsku vyvinutá Hlavným inšpektorátom pre ochranu životného prostredia).

Aktivity predpokladajú:

- 1 Inštaláciu informačných tabuliek (obrazoviek) poskytujúcich informácie o kvalite ovzdušia na dôležitých miestach v meste.
- 2 Inštalácia interných tabuliek, aktualizovaných manuálne; v školách a inštitúciách, zdravotných strediskách, záchranných službách.
- 3 Komunikácia cez reproduktor v prípade závažného prekročenia prípustnej hodnoty (väčšie ako 300 mg/m³ – denný priemer) – mestská/obecná stráž.
- 4 Spustenie telefonického „eko-poradcu“ pre seniorov a ľudí, ktorí nepoužívajú mobilné zariadenia a aplikácie, informujúceho o stave kvality ovzdušia v obci.
- 5 Zlepšenie systému varovania o ohrození smogom vytvorením spoločného informačného systému kvality ovzdušia vrátane nasledujúcich činností:
 - v prípade prekročenie prípustnej hodnoty koncentrácie PM₁₀ v ovzduší vyššej ako 50 mg/m³ – žltý kód- informácie na webových stránkach obce (vrátane Buletenu verejných informácií), sociálnej sieti Facebook, informácie zaslané e-mailom na vzdelávacie inštitúcie, zdravotnícke zariadenia a miestne médiá, vládne kultúrnych inštitúcií a obecné spoločnosti.
 - v prípade prekročenia koncentrácie PM₁₀ vo vzduchu, nad 150 mg/m³ (kód oranžový) a / alebo 300 mg/m³ (kód červený POO rovnako ako ďalšie odoslanie SMS v rámci obecného systému varovania (SMS).
 - v prípade koncentrácie PM₁₀ vo vzduchu nad 300 µg/m³ (červený kód) informácie cez megafón.

Informácie o ohrození by mali byť rozoslané najneskôr do 8.00 (aj vo voľných dňoch) na základe aktuálnych údajov o koncentrácii zverejnených kompetentnou organizáciou (v PL – WIOŚ). Informácie by mali obsahovať údaje o aktuálnej koncentrácii prachu vo forme PM₁₀ alebo PM_{2,5} vo vzduchu, odporúčania o tom, ako sa správať. K informáciám sa pripojí príslušná ikona zobrazujúca stav ovzdušia.

PROGNÓZY ZNEČISTENIA OVZDUŠIA V NAJBLIŽŠÍCH DŇOCH SÚ UVEDENÉ PRE MAŁOPOLSKÉ VOJVODSTVO NA STRÁNKACH

Małopolske wojvodstvo:

www.smog.imgw.pl
www.powietrze.malopolska.pl
www.ekoprognosa.pl

Sliezske wojvodstvo:

www.powietrze.katowice.wios.gov.pl

INFORMAČNÉ TABULE

1

Automatické tabule informující o ohrožení

Poloha může být dojednaná so samosprávou a Obecnou radou po overení možnosti umístění tabuliek v teréne a overování nákladov na ich inštaláciu.

2

Manuálne tabule v interiéri

Rozmiestňovanie tabúl' vo vzdelávacích inštitúciách, verejných inštitúciách (Mestská verejná knižnica, zdravotnícke zariadenia) a súkromných prevádzkach (napr. obchody, súkromné lekárske ambulancie, atd.).

Náklady - rozpočet obce

3

Obec môže zvážiť partnerstvo so súkromnými spoločnosťami - najmä v prípade tabuliek umiestnených na hlavných cestách, kde by tabule mohli stáť na súkromných pozemkoch.

HORÚCA LINKA A INFORMAČNÝ BOD

Vytvorenie horúcej linky a „infobodu“ na mestskom alebo obecnom úrade, v ktorom by obyvatelia mohli získať informácie o:

- smogovom ohrození,
- ako postupovať v prípade smogu,
- spolufinancovanie výmeny starých vykurovacích kotlov za ekologické, spolufinancovanie inštalácií z obnoviteľných zdrojov tepla, možnosti pripojenia na vykurovaciu sieť, spolufinancovanie termomodernizácie, programy spolufinancovania investícií do ekologických vykurovacích systémov a tuhých palív povolených na spaľovanie v domácich kotloch a krboch,
- programy pôžičiek a podpory určený priamo obyvateľom poskytovaných verejnými inštitúciami a bankami.

Nízka informovanosť spoločenstva o probléme je výsledkom nedostatku rozsiahlych informácií o príčinách smogu a jeho negatívnom vplyve na život a zdravie obyvateľov. Informovanie samo o sebe nestačí, je potrebné podniknúť kroky, ktoré zodpovedajú otázky a pochybnosti vyvolané obyvateľmi, ktorí dostanú informácie o hrozbe znečistenia ovzdušia.

SPUSTENIE DODATOČNÝCH MERACÍCH ZARIADENÍ (SNÍMAČOV)

Aktivácia ďalších meracích prístrojov (senzorov) na území mesta alebo obce, merajúcich úroveň PM10 a PM2,5 prášneho prachu v najprašnejších miestach.

Efektívne merania sú určené pre zistenie rozsahu znečistenia a informácií potrebných na to, aby obyvatelia vedeli, že problém sa netýka len centra Skawiny alebo samotného mesta. Z pozorovaní je známe, že v mimo mestských oblastiach obce je situácia rovnako zlá alebo dokonca horšia, čo bude možné overiť a zistiť skutočný stav inštaláciou prachových meračov.

Prístroje na meranie prachu by sa mali inštalovať na trvalo monitorovaných miestach (napr. školách, verejných budovách). Malo by sa zabezpečiť, aby merače prachu merali nielen aktuálny stav ovzdušia, ale aby na základe meraní bolo možné pripraviť správy o posúdení stavu spolu s odporúčaniami pre prijatie ďalších opatrení. Na tento účel je potrebné uzavrieť dohodu s vedeckými inštitúciami (napr. UJ, AGH). Konečné umiestnenie zariadení sa dohodne so samosprávou.

IMPLEMENTÁCIA PROGRAMU VZDELÁVANIA SPOLOČENSTVA

Vzdelávací program by mal zahŕňať tieto otázky:

- 1 Organizácia akcií a stretnutí, identifikujúcich zdroj problému, informujúcich o tom, ako sa chrániť pred smogom, kde hľadať pomoc a informácie o výsledkoch hodnotách prachových meračov umiestnených v obci. Zapojenie do aktivít zástupcov a vedúcich obcí, obecných rád, predsedov bytových družstiev, združení, hasičov, správcov nehnuteľností, atď.
- 2 Zvyšovanie ekologického povedomia v oblasti ochrany ovzdušia a potreby realizácie aktivít v tejto oblasti, a to tak medzi deťmi, ako aj dospelými. Spustenie vzdelávacích programov v školách, materských školách a vzdelávacích inštitúciách (napr. komunitných centrách).
- 3 Informovanie o potrebných zmenách a legislatívnych úpravách vedúcich k odstráneniu tohto problému - zníženia emisií znečisťujúcich látok (výmena starých, nízko efektívnych kotlov na kotly, ktoré spĺňajú emisné normy, prípadne ich odstránenie pripojením siete diaľkového vykurovania alebo inštaláciou alternatívne nízkouhlíkové zdroje tepla).

Zodpovedná jednotka mestského/obecného úradu: Skupina pre ochranu ovzdušia v spolupráci s Ministerstvom poľnohospodárstva a ochrany životného prostredia, Katedrou vzdelávania a Katedrou propagácie, spolupráce, športu a kultúry.

Najmä spolupráca v tejto oblasti by mala byť založená na spolupráci farnosťami z obce, mimovládnyimi organizáciami a vzdelávacími inštitúciami.

VYTVORENIE POSTUPU NA KONTROLU OBECNEJ POLÍCIE V ZARIADENIACH V OBCI

Vykonanie zásahu mestskej /obecnej polície a uloženie trestných pokút v prípade potvrdenia spaľovania odpadov na súkromných pozemkoch a podnikoch. Právomoc pre mestskú/obecnú políciu na vstup na súkromné pozemky medzi hod. 6:00 a 22:00. V prípade zistenia spaľovania odpadov má mestská/obecná polícia právomoc uložiť pokuty vo výške 500 PLN alebo postúpiť prípad súdu, ktorý môže uložiť pokutu až do výšky 5 000 PLN. Ak sa potvrdí spaľovanie palív neprípustných podľa Protismogového uznesenia mestská/obecná polícia môže postúpiť vec na súd, ale nemá právomoc uložiť pokutu.

Prevedenie kontroly:

- 1 spaľovania smetí, odpadov a nebezpečných látok (vrátane odberu vzoriek popola na analýzu),
- 2 spaľovanie s palív zakázaných v Uznesení proti smogu, t.j. uhoľných odpadov; flotu, kálov, mulov a mokrého dreva,
- 3 používanie pecí, kotlov a krbov, ktoré nespĺňajú emisné normy podľa harmonogramu a cieľov proti smogovým riešením

Je nevyhnutné vytvoriť princípy vykonávania kontrolných činností mestskou políciou z úradnej moci, a to nielen v dôsledku oznámenia obyvateľov. Spaľovanie smetí, odpadu a nebezpečných látok je častou praxou v obci. Je nemožné odstrániť tento jav iba prostredníctvom informačných a vzdelávacích aktivít, takže ruka v ruke s nimi musí ísť nevyhnutnosť trestu za tento druh priestupku. Tresty by mali byť čo najprísnejšie a obzvlášť prísne pre opakujúce sa priestupky. Zároveň je nevyhnutné vytvoril osobitný prístup k ochrane tých najchudobnejších, ktorí by mali byť zaradení do programu výmeny kotlov a získať ďalšie podpory, napr. mestského / obecného centra pre sociálnu pomoc. Inštitúcie zriadené na účely sociálnej pomoci by mali účinne presadzovať vymáhanie pokút za znečisťovanie životného prostredia od právnických a fyzických osôb v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“. Subjekty zodpovedné za zlý stav ovzdušia v obci, by mali niesť finančnú zodpovednosť za vytváranie dodatočných nákladov (sociálnych, liečebných, náklady na neospravedlnenú neprítomnosť, atď.) vo výške rovnajúcej sa sociálnej strate, ktorú utrpeli z tohto dôvodu obyvatelia.

Iba účinné uplatnenie všetkých dostupných fiškálnych a právnych nástrojov obcou môže prinútiť zmenu správania a návykov tých, ktorí sú zodpovední za vznik nízkych emisií (napr. v spolupráci s miestnou čističkou, zavedenie postupu hlásenia nedostatku smeti v zimnej sezóne).

Na zintenzívnenie kontrolnej činnosti mestskej polície by sa malo zvážiť vypracovanie kontrolných postupov vykonávaných mestskou políciou z úradnej moci, a to nielen v dôsledku žiadostí obyvateľov.

Zodpovedná jednotka mestského/obecného úradu: Mestská stráž a skupina pre ochranu ovzdušia. Zdroje financovania: ako súčasť súčasných prostriedkov na fungovanie mestského/obecného úradu.

V obci Skawina bol kontrolný plán stanovený na tri roky dopredu. V meste sa kontrolne činnosti vykonáva mestská stráž, ktorá kontroluje všetky domy.

V dedinách počas kontroly sprevádzajú ich úradníci zo skupiny pre ochranu ovzdušia. Takéto kontroly sa použijú aj na presné posúdenie počtu zastaraných kotlov, ktoré sa majú nahradiť.

PREVENTÍVNE A PROFYLAKTICKÉ OPATRENIA

Zákaz fyzických aktivít v dňoch so zvýšeným znečistením

V dôsledku negatívneho pôsobenia smogu na horné dýchacie cesty je treba zaviesť zákaz pohybu detí a mladých ľudí na voľnom vzduchu, ak úroveň PM10 presiahne 150 µg/m3 (oranžový kód), hodiny telesnej výchovy, športové krúžky, školské a predškolské prechádzky).

V prípade verejných zariadení, v pôsobnosti samosprávy, by sa odporúčalo nariadenie starostu / primátora mesta. Pre ostatné organizácie (vrátane súkromných a okresných) by stačilo nariadenie starostu / primátora mesta. Takisto je potrebné priebežne monitorovať stav ovzdušia samotnými vzdelávacími zariadeniami (keď sa objaví smog, napr. iba ráno (jarné mesiace) - monitorovanie vlastných zariadení).

Realizácie úlohy sa bude vzťahovať na verejné aj súkromné škôlky a zariadenia. Súčasný postup je potrebné zlepšiť z dôvodu neúčinnosti. Informácie v inštitúciách objavujú sa nie sú vždy alebo príliš neskoro (okolo poludnia), čo vyplýva zo systému zhromažďovania údajov spoločnosťou WIOŚ, cca. o hod.11. Preto je veľmi dôležité skontrolovať aktuálne informácie o kvalite ovzdušia, ktoré poskytuje GIOŚ a informácie dostupné prostredníctvom aplikácie na smartfóne alebo na internete, ktoré sa aktualizujú každú hodinu.

Ďalšie činnosti:

- 1 Vytvorenie elektronickej mapy umiestnenia obytných budov na území mesta Skawina (ulica, číslo domu) nachádzajúce sa v oblasti potenciálneho pripojenia na vykurovaciu sieť.
- 2 Vytvorenie miestnych teplárenským podnikom plánu rozvoja / rozšírenia teplárenského systému, na ďalších 5 rokov a spôsob jej financovania - zvýšenie kapacity pripojenia.
- 3 Vytvorenie priaznivých podmienok pre miestne teplárne a spolupracujúce subjekty, ktoré povzbudzujú majiteľov súkromných domov k pripojeniu svojich budov; spolufinancovanie nákladov spojených s pripojením a preferenčných sadzieb pre jednotlivých príjemcov.
- 4 Príprava miestnou teplárňou vecného a finančného harmonogramu rozvoja teplárenskej siete v meste.

Obec by sa mala snažiť o uzatvorenie trojstrannej dohody medzi miestnou teplárňou, distribútorom plynu a obcou, ktoré by spoločne riadili záležitosti súvisiace so spolufinancovaním pripojenia rodinných domov k sieti. Taktiež je dôležitá intenzívna propagácia a informačné aktivity týkajúce sa pripojenia k teplárenskej a plynárenskej sieti.

Rozvoja teplárenskej siete by sa mal v prvom rade vzťahovať na najhustejšie zastavané a obývané oblasti, ktoré sú najbližšie k súčasnej kapacite pripojenia v súlade s mapou teplárenskej siete.

FINANČNÉ A SOCIÁLNE KRITÉRIÁ POSKYTOVANIA PODPORY

Nižšie uvádzame návrh kritérií pre určenie princípov poskytovania dotácií fyzickým osobám na zmenu vykurovacieho systému nahradzaním nízkoenergetických a neekologických uhoľných kotlov na nízkoemisné a proekologické v obytných domoch v obci Skawina. Nasledujúce zápisy tvoria súčasť uznesenia Mestského zastupiteľstva v Skawine, ktoré ešte nebolo prijaté Radou ministrov, ale napriek tomu môžu sa použiť manuál pri posudzovaní podobných aktivít v obciach.

Podľa návrhu boli stanovené tieto kritériá na vyhodnotenie oprávnených žiadateľov na získanie podpory:

- 1 Žiadateľ má bydlisko v budove / byte, kde bude investícia realizovaná.
- 2 Žiadateľ má samostatnú domácnosť, je jediný rodič alebo v rodine vychováva 3 alebo viac detí.
- 3 Rodina má viacgeneračnú štruktúru a pozostáva z detí do veku 26 rokov, ktoré študujú a sú závislé na rodičoch.
- 4 Žiadateľ alebo rodinný príslušník sú osoby so zdravotným postihnutím alebo nie sú schopné samostatne pracovať alebo žiť.
- 5 Vzhľadom na postihnutie člena rodiny žiadateľ alebo dospelý, ktorý žije s postihnutým v spoločnej domácnosti sa nemôže zamestnať kvôli starostlivosti o postihnutého člena rodiny.
- 6 Rodina je zapojená do podpory v rámci Programu 500+ pre druhé a nasledujúce deti.
- 7 V období od 1. januára 2016 do dňa podania žiadosti rodina využívala služby poskytované Centrami sociálneho zabezpečenia v oblasti jej bydliska.

Zdroje financovania: vlastné zdroje v rozpočte obce po tom, čo sa identifikujú potreby najchudobnejších domácností, prostriedky z vládneho programu - ak bude spustený.

PODPORA NAJCHUDOBNEJŠÍCH

Vypracovanie programu podpory pre najchudobnejších obyvateľov rodinných domov a bytových spoločenstiev, aby im zabezpečili možnosť výmeny neekologických zdrojov tepla ešte pred tým, ako zakážu ich používanie, v úlade s Uznesením proti smogu. Výmena kotlov na tuhé palivá, ktorých odstránenie bude vyžadovať Uznesenie proti smogu, môže byť finančnou výzvou pre najchudobnejších obyvateľov obcí. Preto je potrebné rozvíjať a realizovať programy finančnej pomoci zamerané na najchudobnejšie skupiny obyvateľov.

Je potrebné odhadnúť počet najchudobnejších domácností a skôr stanoviť kritériá ich oprávnenosti evidovania ako najchudobnejších, ktoré nie sú schopné spolufinancovať zmenu inštalácie a financovať nákup paliva a súčasne aj zateplenie budovy. V závislosti od výsledkov odhadu je možné v nasledujúcich rokoch upraviť program výmeny neekologických zdrojov tepla.

Najchudobnejšie domácnosti s individuálnymi neekologickými zdrojmi tepla by mali dostať finančnú pomoc od mestského/obecného úradu v rozsahu:

- A) tepelná modernizácia budov,
- B) investičné výdavky pri výmene pecí,
- C) nákup prípustných tuhých palív po výmene kotlov.

NOVÉ PRAVIDLÁ PRE SPOLUFINANCOVANIE VÝMENY KOTLOV

Nižšie je uvedený vzorový program, ktorý uplatňuje / zvažuje jeho uplatnenie Obec Skawina. Implementácia podobných alebo upravených programov závisí od finančných možností obce. Modifikácia súčasných a vytvorenie nových pravidiel na spolufinancovanie výmeny starých kachlí a kotlov (tzv. „popoluchov“) na nízkoemisné zdroje tepla, ktoré uprednostňujú bezprašné zdroje.

V obci budú uprednostnené nasledovné zdroje tepla:

- A) Teplárenská sieť (spolufinancovanie 50%, ale maximálne 8 000 PLN),
- B) Tepelné čerpadlá a elektrické vykurovanie (spolufinancovanie 50%, ale nie viac ako 8 000 PLN),
- C) Zemný plyn (spolufinancovanie 50% výmena kotla a ďalších 50% na inštaláciu, ak je potrebné ju nahradiť, ale celkovo najviac 7,5 tis. PLN).

- 1 Ak je budova v dosahu teplárenskej siete - spolufinancovanie len na výmenu kotla na zdroje A, B, C.
- 2 Ak je budova v dosahu plynárenskej siete - spolufinancovanie na výmenu kotla pre zdroje A, B, C.
- 3 V prípade prístupu do plynovej siete je tiež možné vymeniť kotol za kotol na tuhé palivo alebo biomasu, ktorá spĺňa normy ekodizajnu, ale so spolufinancovaním nie viac ako 40% ceny kotla, ale nie viac ako 3,6 tis. zł. Treba pamätať na to, že aj najmodernejšie kotle na tuhé palivá vyžarujú prach a nebezpečné látky. Je už známe, že ich nominálna emisia je emisia v laboratórnych podmienkach. V priebehu rokov emitujú viac - to je účinok procesu prirodzeného starnutia.
- 4 Len v prípade, že nie je možné pripojiť sa k teplárenskej alebo plynovej sieti, spolufinancovanie na výmenu kotlov na biomasu a uhoľných kotlov, ktoré spĺňajú podmienky ekodizajnu (50% spolufinancovania, ale najviac 4500 PLN).
- 5 Rovnaké financovanie pre všetkých, bez ohľadu na príjem, avšak osoby s najnižším príjmom na jedného člena rodiny získajú finančný príspevok na prvom poradí zo zoznamu zozbieraných žiadostí. Táto zmena sa uskutoční po zozbieraní žiadosti na výmenu zdroja tepla.
- 6 V odôvodnených prípadoch chudoby, na žiadosť obyvateľa, podporenú pozitívnym názorom Mestského/Obecného centra sociálnej pomoci je možnosť získať až 100% spolufinancovania.
- 7 V prípade spolufinancovania výmeny kotlov je požadovaný posudok ekologického poradcu menovaného obcou (ktorý kotol sa skutočne používa), aby zabránil dočasnej výmene zastaraného plynového kotla na neekonomický kotol len za účelom získania dotácií.
- 8 Zapojenie najchudobnejších do aktuálne realizovaného programu dotácií Mestským/obecným centrom sociálnej pomoci na tuhé palivá a programu podpory pre najchudobnejšie domácnosti.
- 9 Propagácia obcou bezprašných zdrojov tepla, prostredníctvom vzdelávacích aktivít, ale tiež tým, že prinúti ľudí, ktorí sa zapoja do programu výmeny kotlov, aby inštalovali najefektívnejší a zároveň bezprašný kotol.

Hodnotenie ekologického poradcu o účinnosti využívania bezprašného zdroja tepla a propagácia takéhoto zdroja medzi obyvateľmi, podporená podstatným výpočtom výhod a nákladov v porovnaní s kotlom na tuhé palivo. Okrem toho je nevyhnutné organizovať vzdelávacie stretnutia so žiadateľmi ohľadom škodlivého vplyvu zdrojov tepla na tuhé palivá na spoločnosť. Pre optimálne využitie zdrojov treba zabezpečiť: odhad počtu budov najchudobnejších obyvateľov, ktorí nie sú schopní vnieť 50% vlastného príspevku na výmenu kotla, jeho inštaláciu a nákup paliva a zároveň zateplenia budovy. V prípade programov dotácie pre rodinné domy treba zabezpečiť stálu úroveň financovania z obecného rozpočtu v nasledujúcich rokoch na Program proti smogu vo výške najmenej 1,5% z príjmov z rozpočtu obce. Okrem toho je potrebné získať najväčšie možné granty (WFOŚiGW, NFOŚiGW, UE, EOG, vládny program). Za účelom zabezpečenia finančnej udržateľnosti financovania týchto projektov, mali by byť zahrnuté do Dlhodobej finančnej prognózy. Príprava primátorom vecného a finančného harmonogramu boja proti smogu, ktorý potvrdzuje možnosť dosiahnutia predpokladaných cieľov programu. Je absolútne nevyhnutné recyklovať staré kotly, ktorých výmena bola financovaná z Programu obce.

Obce Bielsko-Biala:

Od roku 2004 funguje obecný program PONE (Program obmedzenia nízkych emisií), ktorý vďaka finančným prostriedkom obce a pôžičkám z WFOŚiGW v Katoviciach umožnil obyvateľom výmenu 2030 domácich uhoľných kotlov na ekologické. Súčasné je to úroveň 70% investičných nákladov, najviac 7000 zł, s podmienkou celkového odstránenia starého kotla na uhlie. Na čakacom zozname je takmer 1 000 domácností. Celkové prostriedky vynaložené na tento účel dosahujú viac ako 30 miliónov PLN. V roku 2017 sa začal realizovať pilotný Program zatepľovania domov na sídliskách v centre mesta Bielsko-Biala, ktorý je výsledkom trojstrannej dohody Obce, PK Therma – distribútora tepla a Tauron - výrobcu tepla. Zapojených do pilotného programu 24 domov v centre mesta (cieľom je takmer 300 budov), je významne zodpovedných za prispievanie k nízkym emisiám a sú takmer v 80% financované z hľadiska likvidácie uhoľného zdroja tepla a pripojenie sa do siete mestského teplárenského vykurovania. Obyvatelia sa podieľajú len na nákladoch na inštaláciu v interiéri svojho bytu.

Zdroje financovania: Vlastné zdroje v rozpočte obce, zahrnuté v Dlhodobej finančnej prognóze. Napríklad v obci Skawina boli do rozpočtu zahrnuté finančné prostriedky vo výške najmenej 1,5% rozpočtu obce ročne.

Aby sa dosiahol cieľ výmeny všetkých zdrojov v súlade s požiadavkami Uznesenia proti smogu je potrebné započítať výdavky na výmenu tepla do Dlhodobej finančnej prognózy obce.

ZÁKAZ INŠTALÁCIE KOTLOV V NOVÝCH BUDOVÁCH V DOSAHU TEPLÁRENSKEJ A PLYNÁRENSKEJ SIETE

Zavedenie zákazu inštalácie kotlov a pecí na tuhé palivá v nových budovách alebo rekonštruovaných budovách, ktoré spadajú do oblasti možného pripojenia sa k teplárenskej alebo plynárenskej sieti a ktoré si vyžadujú stavebné povolenie (výmena a inštalácia zdrojov tepla). Malo by sa pamätať na to, že aj najmodernejšie kotly emitujú prach a nebezpečné látky. Je už známe, že ich nominálna emisia je emisia sledovaná v laboratórnych podmienkach. V priebehu rokov ich vypúšťajú viac – v procese prirodzeného opotrebovania. Verejné peniaze nemôžu byť pridelené na boj proti nízkym emisiám a zároveň umožňujú inštaláciu nových zdrojov energie, keď existuje možnosť využívať zdroje tepla z teplárne alebo plynovej siete.

Zodpovedná jednotka úradu mesta/obce: Úrad pre právne služby a Skupina pre ochranu ovzdušia

Ak chcete dosiahnuť požadovaný účinok treba:

1. Identifikovať existujúce právne možnosti prijatia Uznesenia zakazujúceho inštaláciu vyššie uvedených kotlov vo vymedzených oblastiach mesta a obce.
2. Zabezpečiť, aby sa tieto požiadavky boli súčasne zapracované do podmienok miestneho plánu územného rozvoja mesta a obce pri jeho najbližšej zmene.

PROPAGÁCIA POZITÍVNEHO SPRÁVANIA

Určenie:

- A) Aktivita podporujúce uhoľné sklady, ktoré ponúkajú vysoko kvalitný tovar a nepredávajú zakázané palivá (uhoľný odpad, kály a flotokoncentráty). Napríklad v obci Skawina bol vytvorený zoznam skladov s názvom „Spoľahlivé sklady”.
- B) Príprava nástrojov a administratívnych postupov na presadzovanie zákazu distribúcie uhoľného odpadu po nadobudnutí účinnosti noriem kvality pre tuhé palivá.

Iba prostredníctvom kontrolných činností na miestnej úrovni bude možné zaviesť zákaz používania uhoľného odpadu (flotily, muly) a odstrániť kotly, ktoré nespĺňajú emisné normy, v súlade s Uznesením proti smogu. Preto je potrebné vyvinúť postupy súvisiace s kontrolou spaľovania frakcií, v súlade s Uznesením proti smogu, ktorá zakazuje ich spaľovanie od 1. júla 2017 (právny základ pre ukladanie pokút, overovanie v teréne, dôkazy v konaniach a ich zabezpečenie). Navyše, spoločne so sociálnou sférou by sa mala uskutočniť propagačná a informačná kampaň o uhoľných skladoch, ktoré sa úmyselne vzdali distribúcie uhoľného odpadu (muľov a flotov).

Zodpovedná jednotka úradu mesta/obce: Úrad pre právne služby, Mestská stráž, Skupina pre ochranu ovzdušia.

SPOL' AHLIVÉ SKLADY

V obci Skawina bol vytvorený zoznam skladov, ktoré ponúkajú vysoko kvalitné tovary a neobchodujú so zakázanými palivami.

ODVOLANIE OBCE NA ÚRADY

Výzva obecných orgánov k vláde Poľskej republiky s cieľom:

- 1 Financovania aktivít v rámci komplexného programu boja proti smogu, najmä ochranných programov pre najchudobnejších.
- 2 Zavedenie daňových úľav na nákup bezprašných zdrojov tepla a palív, ktoré požadujú.
- 3 Naliehavé stanovenie noriem kvality pre tuhé palivá s cieľom účinne odstrániť uhoľný odpad z trhu - zákaz obchodovania s nekvalitnými uhoľnými palivami.
- 4 Udelenie právomocí mestskej strážu na ukladanie pokút v prípade nedodržovania Uznesenia proti smogu.

Žiadosť o podporu od vlády Poľskej republiky je diktovaná katastrofálnym stavom ovzdušia v obci, najmä pre najviac znečistené (zoznam WHO). Situácia si vyžaduje prijatie naliehavých opatrení vo veľkom meradle. Naplnenie cieľov programových zámerov je možné len s podporou poľskej vlády.

Stowarzyszenie „Region Beskidy” wraz ze słowackim partnerem Zdužením Regi3n Beskydy realizuje mikroprojekt pt. „Powietrze nie zna granic”, którego celem jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców pogranicza polsko-słowackiego w zakresie negatywnych skutków degradacji środowiska naturalnego, w szczególności zanieczyszczenia powietrza. Jednym z działań mikroprojektu była organizacja cyklu spotkań warsztatowych skierowanych do przedstawicieli JST, a także organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką ekologii na obszarze Euroregionu Beskidy. Zgodnie z przyjętymi w mikroprojekcie założeniami w ramach działania odbyło się 6 spotkań warsztatowych w Bielsku-Białej, Pszczynie, Żywcu, Jordanowie, Oświęcimiu oraz Żylinie z udziałem moderatora, pana Piotra Sergieja – rzecznika Polskiego Alarmu Smogowego. Efektem finalnym warsztatów jest pakiet zaleceń proekologicznych dla pogranicza polsko – słowackiego.

Więcej informacji o mikroprojekcie na stronie **www.euroregion-beskidy.pl** oraz ze strony słowackiego Stowarzyszenia Regi3n Beskydy: **www.regionbeskydy.sk**

Zduženie Beskydy spolu so slovenským partnerom Zdužením Regi3n Beskydy realizuje mikroprojekt s názvom "Vzduch nepozná hraníc", ktorého cieľom je zlepšenie ekologického povedomia obyvateľov poľsko-slovenského pohraničia v oblasti negatívnych dôsledkov z hľadiska zhoršovania životného prostredia, najmä znečisťovania ovzdušia. Jednou z aktivít mikroprojektu bola organizácia mikro-cykľusu workshopov pre zástupcov miestnych samospráv, ako aj mimovládne organizácie zaoberajúce sa otázkami ekológie na území Euroregiónu Beskydy. Podľa zámerov mikroprojektu v rámci mikroprojektu sa uskutočnilo 6 workshopov v Bielsko-Biala, Pszczynie, Żywci, Jordanow, Osvienčimi a Žiline za účasti moderátora, pána Piotra Sergeja - hovorca poľskej výstrahy pred smogom. Konečným výstupom workshopov je balík proekologických opatrení odporúčaných pre poľsko-slovenské pohraničie.

Viac informácií o mikroprojektovej nájdete na stránke Euroregiónu Beskydy a Zduženie Regi3n Beskydy. Ďalšie informácie o mikroprojekcie na webovej stránke Euroregionu Beskidy: **www.euroregion-beskidy.pl** a Zduženie Regi3n Beskydy: **www.regionbeskydy.sk**

Stowarzyszenie „Region Beskidy”
ul. Widok 18/1-3
43-300 Bielsko-Biała

e-mail: biuro@euroregion-beskidy.pl
tel. +48 33 488 89 20
www.euroregion-beskidy.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY
PUBLIKÁCIA JE BEZPLATNÁ

